

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШААЛ

2025 оны 11 сарын 06 өдөр

Дугаар А/236

Улаанбаатар хот

Журам шинэчлэн батлах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Ус, цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх хэсэг, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэг, Иргэний нисэхийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.20 дахь заалт, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.4 дэх заалт, Олон улсын иргэний нисэхийн тухай Чикагогийн конвенцын хавсралт 1 (Боловсон хүчний тусгай зөвшөөрөл) Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын даргын 2011 оны А/156 дугаар тушаал, Иргэний нисэхийн дүрэм 174-ийн 174.51 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын ажилтнуудыг сургах, ур чадварыг үнэлэх, хадгалах, дээшлүүлэх, мэргэшлийн үнэмлэх олгох журам”-ыг нэгдүгээр хавсралтаар, Үнэмлэхийн загварыг хоёрдугаар хавсралтаар, Нислэгийн цаг уурын мэргэшлийн үнэмлэх олгох Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг гуравдугаар хавсралтаар тус тус шинэчлэн баталсугай.

2. Журмыг батлагдсан өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөхийг Нислэгийн цаг уурын төвийн дарга (А.Батболд), нислэгт цаг уурын үйлчилгээ үзүүлдэг орон нутгийн Ус, цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн дарга нарт тус тус даалгасугай.

3. Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын даргын 2022 оны А/200 дугаар тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ДАРГА

Э.БАТТУЛГА

151250752

Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын даргын
2025 оны 11 дүгээр сарын 04-ний өдрийн
А/236 дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралт

**НИСЭХИЙН ЦАГ УУРЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН АЖИЛТНУУДЫН
СУРГАЛТ, УР ЧАДВАРЫГ ҮНЭЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ДЭЭШЛҮҮЛЭХ,
МЭРГЭШЛИЙН ҮНЭМЛЭХ ОЛГОХ ЖУРАМ**

ГАРЧИГ

1. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ	5
2. ХАМРАХ ХҮРЭЭ	5
3. ТОДОРХОЙЛОЛТ	5
4. НИСЭХИЙН ЦАГ УУРЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН АЖИЛТНУУДАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА	6
5. БАГШ, ДАДЛАГАЖУУЛАГЧИЙГ СОНГОХ	8
6. СУРГАЛТ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ	9
7. СУРГАЛТЫН АНГИЛАЛ, ҮЕ ШАТ	9
8. СУРГАЛТЫН ТӨРӨЛ, ДАРААЛАЛ	13
9. ЦАХИМ СУРГАЛТ	15
10. СУРГАЛТЫН ҮР ДҮН	16
11. АЖИЛТНУУДЫН УР ЧАДВАРЫН ҮНЭЛГЭЭ	16
12. ШАЛГАЛТ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ	16
13. МЭРГЭШЛИЙН ҮНЭМЛЭХ ОЛГОХ	18
14. ҮНЭМЛЭХИЙГ ХУРААХ, ТҮДГЭЛЗҮҮЛЭХ, ЦУЦЛАХ	18

3
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН БҮРТГЭЛ
(TABLE OF NOTING CHANGES)

Өөрчлөлтийн дугаар (Change number)	Өөрчлөлтийн огноо (Date of change)	Агуулга (Contents)	Өөрчлөлт оруулсан огноо (Inserted date)	Баталсан (Approved by)
1	2	3	4	5
1	2012 он	Анхны хэвлэл	2012.03.09	ЦУОШГ-ын дарга С.Энхтүвшин
2	2014 он	Хэвлэл 2	2014.01.17	ЦУОШГ-ын дарга С.Энхтүвшин
3	2018 он	Хэвлэл 2 Өөрчлөлт 1	2018.04.19	ЦУОШГ-ын дарга С.Энхтүвшин
4	2022 он	Хэвлэл 3	2022.12.01	ЦУОШГ-ын дарга С.Энхтүвшин
5	2023 он	Хэвлэл 3 Өөрчлөлт 1	2023.03.01	ЦУОШГ-ын дарга С.Энхтүвшин
6	2025 он	Хэвлэл 4	2025.11.04	ЦУОШГ-ын дарга Э.Баттулга

ТОВЧИЛСОН ҮГ

ДЦУБ	-	Дэлхийн цаг уурын байгууллага
ИНД	-	Иргэний нисэхийн дүрэм
ИНЕГ	-	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар
МДС	-	Мэдээлэл дамжуулах систем
НЦУТ	-	Нислэгийн цаг уурын төв
ОУИНБ	-	Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага
УЦУОХШ	-	Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээ
ЦУОШГ	-	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар
AIRMET	-	Нам өндрийн нислэгийн аюултай үзэгдлийн мэдээ
AMHS	-	Нисэхийн мэдээлэл дамжуулах систем
ANNEX	-	Чикагогийн конвенцын хавсралт
AWOS	-	Нисэхийн цаг уурын ажиглалтын систем
AWS	-	Цаг уурын автомат станц
ICAO	-	Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага
METAR	-	Аэродромын цаг уурын бодит мэдээлэл
SIGMET	-	Нислэгт аюултай цаг агаарын үзэгдлийн мэдээ
SPECI	-	Аэродром дахь цаг уурын бодит тусгайлсан мэдээ
TAF	-	Аэродромын цаг уурын урьдчилсан мэдээ
WMO	-	Дэлхийн цаг уурын байгууллага

1. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1 Энэхүү журам нь Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын ажилтнуудыг сургах, мэргэжлийн ур чадвар, чадамжийг эзэмшүүлэх, түүнийг хадгалах, дээшлүүлэх, сургалт, дадлагыг зохион байгуулах, эзэмшүүлсэн чадвар чадамжийг үнэлэх шалгах, мэргэшлийн үнэмлэх олгох зэрэг үйл ажиллагааг зохицуулна.

1.2 Чикагогийн конвенцын Хавсралт 1 (Annex-1)-ийн 4.8 дахь заалт, Иргэний нисэхийн дүрэм 174-ийн 51 дэх заалт, (ИНД-174-Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээжүүлэлд), Дэлхийн Цаг Уурын Байгууллагын Техникийн баримт бичгийн 1 дүгээр боть, 4 болон 5 дугаар бүлэг, Хавсралт А (WMO №49), Ус, цаг уурын мэргэжилтнүүдийн боловсрол болон сургалтын стандарт (WMO №1083, WMO №114)-ыг тус тус үндэслэсэн болно.

1.3 Тухайн жилд нисэхийн цаг уурын чиглэлээр зохион байгуулах сургалтын үйл ажиллагааг Цаг уур, орчны шинжилгээний газар болон НЦУТ-ийн сургалтын төлөвлөгөөнд тусгаж, батлуулах бөгөөд хөтөлбөрт тусгагдсан сургалт бүр нь тухайн сургалтын талаар хийсэн судалгаа болон хэрэгцээ шаардлагад тулгуурласан, үндэслэлтэй байна.

1.4 Сургалтын ангилал, төрөл, давтамжийг ажилтан тус бүрийн албан тушаалын тодорхойлолтод үндэслэн тогтоож, хамаарал бүхий этгээдийг сургалтад хамруулна. Сургалтын төрөл, давтамж, ангиллыг хөтөлбөрийн дагуу тогтооно.

1.5 Сургалт семинар төлөвлөх, зохион байгуулах, сургалтын хөтөлбөр, удирдамж боловсруулах, батлуулах, холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах, багшийг томилох, хэрэглэгдэх материал, тоног төхөөрөмжүүд, сургалтын орчны бэлэн байдал (ажлын байр, чихэвч микрофон, суурин болон зөөврийн компьютер, интернэт сүлжээ гэх мэт)-ийг бэлэн байлгах, шаардлагатай гарын авлага, бичиг баримтуудаар хангах, сургалтад хамрагдсан ажилтнуудын сургалтын талаарх тайланг хамгаалуулж, баталгаатай эсэхэд хяналт тавих, сургалтад хамрагдах ажилтнуудын ажлын цагт зохицуулалт хийх, сургалтыг батлагдсан хугацаанд явуулах үүргийг сургалт, хүний нөөц хариуцсан мэргэжилтэн болон хэлтэс, нэгж хариуцсан албан тушаалтан хүлээнэ.

1.6 Суралцагч тус бүр дээр сургалтын бүртгэл, холбогдох материалуудыг сургалт хариуцсан албан тушаалтан хөтөлж, тухай бүрд нь холбогдох өөрчлөлтийг оруулж, хадгална. Сургалтын бүртгэл нь цаасан болон цахим хэлбэрээр байна.

1.7 Сургалтын үйл ажиллагааны онолын хичээлийг суралцагчдын тооноос хамаарч сургалтын танхим, эсвэл цахимаар явуулах бөгөөд дадлагыг холбогдох ажлын байранд зохион байгуулна.

2. ХАМРАХ ХҮРЭЭ

2.1 Энэхүү журамд нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын ажилтнуудыг сургаж дадлагажуулах, давтан сургах, чадваржуулах, үнэлэх, үнэмлэх олгох үйл явц хамаарна.

3. ТОДОРХОЙЛОЛТ

3.1 Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын ажилтан гэж хөдөлмөрийн гэрээ байгуулсан, албан тушаалын тодорхойлолтын шаардлагуудыг хангасан ажилтан;

3.2 Танхимын сургалт гэж багш, сургалтын зөвлөх болон албан хаагчид өрөө тасалгаанд нэг дор цуглаж, биечлэн харилцан ярилцаж, мэдлэг, ур чадвар олгох сургалт;

3.3 Цахим сургалт гэж мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологид суурилсан цахим орчинд мэдлэг, ур чадвар олгох сургалт;

3.4 Урьдчилан мэдээлэхийн инженерүүдэд зориулсан сургалтын суурь хөтөлбөр нь агаар мандлын үзэгдэл, хэмжилт, өгөгдлийн анализ, цаг уур, уур амьсгал, синоптик цаг уурын үндсэн ойлголт, нислэгийн цаг уурын онцлог ба хэрэглээний чадварыг олгох сургалт;

3.5 Бодит ажиглалтын инженер, техникчдэд зориулсан сургалтын суурь хөтөлбөр нь үзэгдэл, хэмжилт, өгөгдлийн анализ, уур амьсгалын ерөнхий ойлголт, нислэгт зориулсан цаг уурын ажиглалтын онцлог гэх мэт мэдлэг, чадвараар хангах сургалт;

3.6 Ажлын хэсэг гэж тушаалаар томилогдсон урьдчилан мэдээлэхийн инженер, бодит ажиглалтын инженер, техникчийн ажилтнуудыг ажлын байранд сургаж дадлагуулах, анхан болон давтан, сэргээх болон мэргэшүүлэх сургалтыг зохион байгуулах, эдгээр сургалтад хамрагдсан ажилтнуудаас мэргэжлийн ур чадварыг үнэлэх, шалгалт авах ажлын хэсэг;

3.7 Багш, дадлагажуулагч гэж багшлах дадлага эзэмшсэн, мэргэжлийн ур чадвар бүхий албан тушаалтан;

3.8 Суралцагч, дадлагажигч гэж сургалт, дадлагад хамрагдаж буй ажилтныг тус тус ойлгоно.

4. НИСЭХИЙН ЦАГ УУРЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН АЖИЛТНУУДАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

4.1 Боловсрол

4.1.1 Урьдчилан мэдээлэхийн инженер нь их, дээд сургуулийг цаг уурч мэргэжлээр төгссөн, бакалавр зэрэгтэй байх;

4.1.2 Бодит ажиглалтын инженер, техникч нь:

- а) Олон улсын нислэгт цаг агаарын бодит ажиглалтын мэдээгээр үйлчлэх инженер нь их, дээд сургуулийг цаг уурч мэргэжлээр төгссөн, бакалавр зэрэгтэй байх;
- б) Орон нутгийн нислэгт цаг агаарын бодит ажиглалтын мэдээгээр үйлчлэх инженер, техникчид нь их дээд сургуулийг цаг уурч мэргэжлээр төгссөн дипломтой байх; (Тайлбар: Энэ заалт Ус цаг уурын техникум, коллеж төгссөн одоо ажиллаж буй албан хаагчдад хамаарахгүй)

4.1.3 Тоног төхөөрөмж хариуцсан инженер нь их, дээд сургуулийг Мэдээллийн технологи, холбоо сүлжээ, программ хангамж мэргэжлээр төгссөн, бакалавр зэрэгтэй байх.

4.2 Мэргэшил

4.2.1 Урьдчилан мэдээлэхийн инженер нь цаг уурчдад зориулсан сургалтын суурь хөтөлбөр (Basic Instruction Package for Meteorologists)-ийг судалж эзэмшсэн, урьдчилан мэдээлэх чиглэлээр мэргэшсэн, ЦУОШГ-аас олгосон нислэгт цаг агаарын урьдчилсан мэдээгээр үйлчлэх мэргэшлийн үнэмлэхтэй байх;

4.2.2 Бодит ажиглалтын инженер, техникч нь цаг уурын техникчдэд зориулсан сургалтын суурь хөтөлбөр (Basic Instruction Package for Meteorological Technician)-ийг судалж эзэмшсэн байна. Цаг уурын тоног төхөөрөмж ажиллуулах, хэмжилт хийх, өгөгдөл

боловсруулах, тоног төхөөрөмжийн ажиллагаанд хяналт тавих чиглэлээр мэргэшсэн, ЦУОШГ-аас олгосон нислэгт цаг агаарын бодит мэдээгээр үйлчлэх мэргэшлийн үнэмлэхтэй байх;

4.2.3 Тоног төхөөрөмж хариуцсан инженер, техникийн ажилтан нь багаж тоног төхөөрөмжийг суурилуулах, гэмтлийг илрүүлж оношлох, шалгах, тохируулга хийх чиглэлээр мэргэшсэн, Стандарт, хэмжил зүйн газраас олгосон шалгалт тохируулга хийх үнэмлэхтэй байх;

4.2.4 Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний ажилд хяналт тавих үүрэг бүхий ажилтан нь чанарын хяналт тавих, дотоод аудит хийх чиглэлээр мэргэшсэн, Стандарт, хэмжил зүйн газар болон холбогдох бусад мэргэшлийн байгууллагуудаас олгосон дотоод аудит хийх мэргэшлийн үнэмлэхтэй байх;

4.3 Чадвар

4.3.1 Урьдчилан мэдээлэхийн инженер:

- Ажиглалтын өгөгдлийг боловсруулан тухайн орон зай ба цаг хугацаанд агаар мандлын төлөв байдалд цогц дүн шинжилгээ хийж хяналт тавих;
- Динамик ба физик процессууд болон загваруудад үндэслэн тухайн бүс нутагт агаар мандлын хувьслын тухай бодитой таамаглал дэвшүүлэх;
- Урьдчилсан мэдээг ажиглалтын мэдээтэй харьцуулж, мэдээний чанарыг үнэлж, шаардлагатай бол өөрчлөлт оруулах үндэслэлийг тодорхойлох;
- Нислэгт нөлөөлөх цаг агаарын үзэгдэл, элементүүдийг урьдчилан мэдээлэх, аюултай үзэгдлүүдийн талаар сэрэмжлүүлэг, анхааруулга өгөх;
- Тухайн мэдээллийг тодорхой, үнэн зөвөөр хэрэглэгчдэд олон төрлийн мэдээллийн сувгаар дамжуулах, мэргэжлийн түвшинд зөвлөгөө өгөх;
- Өөрийн суралцах, ажиллах арга барилд дүн шинжилгээ хийж, гүйцэтгэлээ үнэлэх, мэргэжлийн мэдлэг чадвараа тасралтгүй хөгжүүлэх;

4.3.2 Бодит ажиглалтын инженер, техникч:

- Суурь мэдлэгийг ашиглан агаар мандлын цаг уурын үзэгдэл, элементийг ажиглах, цаг агаарын нөхцөлд дүн шинжилгээ хийх, тэмдэглэх, хянах;
- Цаг уурын ажиглалт, мэдээлэл үйлчилгээний ажилд ашиглагдаж байгаа багаж, тоног төхөөрөмжийг ажиллуулах, суурилуулалт, ашиглалт, үйлчилгээнд хяналт тавьж хэвийн бус байдлыг илрүүлэх;
- Тухайн мэдээллийг тодорхой, үнэн зөвөөр хэрэглэгчдэд олон төрлийн мэдээллийн сувгаар дамжуулах, мэргэжлийн түвшинд зөвлөгөө өгөх;
- Багаж, тоног төхөөрөмж болон цаг уурын мэдээллийн чанарын найдвартай байдлыг хангах;
- Өөрийн суралцах, ажиллах арга барилд дүн шинжилгээ хийж, гүйцэтгэлээ үнэлэх, мэргэжлийн мэдлэг чадвараа тасралтгүй хөгжүүлэх;

4.3.3 Тоног төхөөрөмж хариуцсан инженер, техникийн ажилтан:

- Цаг уурын хэмжлийн багаж, тоног төхөөрөмжийг суурилуулах;
- Хэвийн ажиллагааг хангах;
- Гэмтэл саатлыг оношлох;
- Гэмтэлтэй багаж төхөөрөмж, системийг засварлах;
- Хэмжлийн багаж, тоног төхөөрөмжийн аюулгүй ажлын орчныг бүрдүүлэх.

4.4 Ажил үүрэг

Олон Улсын Иргэний Нисэхийн Байгууллага (ICAO)-ын сургалт үнэлгээний баримт бичгийн дагуу урьдчилан мэдээлэхийн инженер, бодит ажиглалтын инженер, техникчдийн ажил үүргийг дараах чиглэлүүдээр ангилна.

4.4.1 Урьдчилан мэдээлэхийн инженер:

Агаарын хөдөлгөөний аюулгүй, үр ашигтай үйл ажиллагааг хангахын тулд нисэх буудал болон бүс нутгийн хэмжээнд цаг уурын найдвартай мэдээ мэдээлэл, сэрэмжлүүлгийг тасралтгүй гаргах

Үндсэн үүрэг:

- Нислэгийн бүс нутагт цаг агаарын нөхцөл байдалд хяналт тавих;
- Нислэгт нөлөөлөх аюултай үзэгдлүүд (манан, хүчтэй салхи, аадар бороо, мөстөлт, аянга цахилгаан гэх мэт)-ийн урьдчилсан мэдээг гаргах;
- Олон улсын агаарын навигацийн цаг уурын үйлчилгээнд (ICAO ANNEX 3) нийцсэн TAF, SIGMET мэдээ гаргах;
- Нисэх багийн гишүүд болон агаарын тээврийн байгууллагуудтай харилцах, зөвлөгөө өгөх;
- Аюултай болон онц аюултай цаг агаарын нөхцөлд шуурхай мэдээ гаргах;

4.4.2 Бодит ажиглалтын инженер, техникч:

Цаг уурын өгөгдлийг үнэн зөв, найдвартайгаар ажиглах, бүртгэх, дамжуулах

Үндсэн үүрэг:

- Цаг уурын үзэгдэл, үзүүлэлтийг (температур, салхи, даралт, үзэгдэл гэх мэт) хянах, бүртгэх;
- Ажиглалтын өгөгдлийн чанарын хяналт хийх;
- Мэдээллийг цаг хугацаанд нь дамжуулах, сүлжээний хэвийн байдлыг хянах.

4.4.3 Тоног төхөөрөмж хариуцсан инженер, техникийн ажилтан:

Цаг уурын хэмжлийн багаж, тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг хангах;

Үндсэн үүрэг:

- Тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг хянах;
- Цаг уурын автомат станцуудыг суурилуулах, ажиллуулах, засвар үйлчилгээ хийх;
- Тоног төхөөрөмжийн төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус техник үйлчилгээг хийх;
- Тоног төхөөрөмжийн тохиргоог хийх;
- Тоног төхөөрөмжийн гэмтэл, доголдлын бүртгэл хөтлөх.

5. БАГШ, ДАДЛАГАЖУУЛАГЧИЙГ СОНГОХ

5.1 Нислэгт цаг уурын үйлчилгээ үзүүлэх бэлтгэгдсэн мэргэжилтэй хүний нөөцийг дадлагажуулах, мэргэшүүлэх, мэргэжлийн ур чадварыг хадгалах, давтан сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг олон улсын стандарт шаардлага болон Иргэний нисэхийн багц дүрмийн шаардлагад нийцсэн мэргэжлийн болон заах арга зүйн өндөр ур чадвартай багш, дадлагажуулагчийг сонгоно.

5.2 Багш, дадлагажуулагч нь дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

- Тухайн чиглэлээр 5-аас дээш жил ажилласан байх;
- Мэргэжлийн чиглэлээр гадаад хэлээр ярих, бичих, ойлгох чадвартай байх;
- Заах арга зүйн холбогдох сургалтуудад амжилттай хамрагдсан байх;
- Мэргэжлийн тоног төхөөрөмж, программ хангамжууд дээр бүрэн ажиллах чадвартай байх.

6. СУРГАЛТ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ

6.1 Багш дадлагажуулагчийг сонгон шалгаруулах, ур чадварыг үнэлэх, шалгалт авах, сургалтад хяналт тавих үйл ажиллагааг хэлтэс, нэгж хариуцсан болон хүний нөөц хариуцсан албан тушаалтан гүйцэтгэнэ.

6.2 Суралцагч, дадлагажигчид ажлын дадлага, ур чадвар эзэмшүүлэх зорилгоор багш, дадлагажуулагчийг томилох, хөтөлбөр боловсруулж баталгаажуулах үйл явцыг хэлтэс, нэгж хариуцсан албан тушаалтан зохион байгуулна.

6.3 Суралцагч, дадлагажигч нь багш, дадлагажуулагчийн хяналтад сургалт, дадлага хийнэ. Дадлагажигч нь сургалтад хамрагдаж, эрх бүхий албан тушаалтан ажиллах зөвшөөрөл олгох хүртэл үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд оролцохгүй.

6.4 Албан баримт бичгийн хөтлөлт, цаг уурын ажиглалт хийх, урьдчилсан мэдээ гаргах, үйл ажиллагааны баримт бичигтэй танилцах, албан хаагчид өөрийн хамрагдсан сургалтын дагуу харилцан танилцуулга-сургалт явуулах зэрэг нь байгууллагын дотоод сургалт гэж тооцогдоно. Сургалтад тухайн ажилтны мэргэшил, албан тушаалын хүрээгээр хязгаарлагдахгүй, салбарын эрх зүйн зохицуулалтын болон мэдлэг ур чадварыг сайжруулах төрөл бүрийн арга хэмжээг тооцно.

6.5 Шалгуур хангасан ажилтан нь дор дурдсан материалыг НЦУТ-д ирүүлнэ. Үүнд:

- а) Тухайн ажилтны ажиллаж буй байгууллагаас нь гаргасан албан хүсэлт
- б) Мэргэжлийн дипломын хуулбар
- в) Иргэний үнэмлэх
- г) Цээж зураг

7. СУРГАЛТЫН АНГИЛАЛ, ҮЕ ШАТ

Сургалтын ангилал нь тухайн ажилтан мэргэжил, мэргэшсэн байдлаас шалтгаалан анхан шатны сургалт, ажлын байран дахь сургалт, мэргэшүүлэх (ахисан түвшний) сургалт, давтан сургалт, сэргээх сургалт, тусгай сургалт гэж ангилагдана.

7.1 Анхан шатны сургалт

- а) Энэ сургалтын зорилго нь шинээр ажилд орж буй ажилтанд хууль, дүрэм, журам, стандарт, агаарын навигацийн цаг уурын үйлчилгээний талаар мэдлэг өгөхөд оршино.
- б) Танилцах анхан шатны сургалт нь дараах сэдвүүдийг хамрах бөгөөд сургалтын хугацаа нь 40 цаг байна.

Хүснэгт 1. Анхан шатны сургалтын агуулга

№	Агуулга	Сэдэв	Цаг
1	2	3	4
1	Хууль эрх зүйн баримт бичгүүд	Олон улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгддөг баримт бичгүүд, хавсралтууд (WMO.No-49, ICAO Annex-3, Doc, Зөвлөмжийн цувралууд)	20
		Монгол улсын Хөдөлмөрийн тухай хууль	
		Монгол улсын УЦУОХШ-ний тухай хууль	
		Монгол улсын Иргэний нисэхийн тухай хууль	
		Зөрчлийн тухай хууль	
		Нислэгт цаг уурын мэдээгээр үйлчлэх, мэдээг хэрэглэх тухай ерөнхий гэрээ	
		ИНД-174, ИНД-174-ийн зөвлөмжийн цуврал	
2		Нислэгийг цаг уурын мэдээгээр хангах журам	20

	Байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдолтой заавар, журмууд	Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын үйл ажиллагааны ерөнхий заавар	
		Бусад холбогдох дүрэм, журам заавар	
		Үйл ажиллагаа, ажлын байртай танилцах	

7.2 Ажлын байран дахь сургалт

- а) Анхан шатны сургалтад хамрагдаж зохих мэдлэг эзэмшсэн суралцагч, дадлагажигчийг ажлын байран дахь сургалтад хамруулна.
- б) Ажлын байран дахь сургалт нь дараах сэдвүүдийг хамрах бөгөөд сургалтын хугацаа нь 80 цаг байна.

Хүснэгт 2. Ажлын байран дахь сургалтын агуулга

№	Агуулга	Сэдэв		Цаг
1	2	3		4
1	Бодит ажиглалтын инженер, техникч	Цаг уурын элементүүдийн тоололт авах	Агаарын температур	80
			Агаарын харьцангуй чийгшил	
			Шүүдэр унах температур	
			Станцын түвшин дэх агаарын даралт /QFE/	
			Далайн түвшин дэх агаарын даралт /QNH/	
			Салхины чиглэл, хурд /10 минутын дундаж, 2 минутын дундаж, хамгийн их, хамгийн бага хурд, өрөвхийлэлт хурд /	
		Нүдэн баримжааны ажиглалт хийх	Үүлний хэмжээ, хэлбэр, суурийн өндөр	
			Алсын барааны харагдац	
			Цаг агаарын үзэгдэл	
			Уулс хаалттай, нээлттэй эсэх	
			Нислэгийн хөөрөх, буух зурвасын дагуух алсын барааны тэмдэгтүүд	
			Цаг уурын алсын барааны тэмдэгтүүд	
			Үүлний доод суурийн өндрийг харьцуулах тэмдэгтүүд	
			Нисэх буудлын хязгаарлалтууд	
		Олон улсын мэдээ солилцооны кодууд	Цаг уурын өртөөний ажиглалтын мэдээ солилцооны FM 12–XIV Ext. SYNOP	
			Ус цаг агаар, байгаль орчны аюултай үзэгдлийн мэдээлэл солилцооны FM-10-02 Аюул коод	
			Цаг агаарын сарын дундаж мэдээний коод FM 71–XII CLIMAT	
			Нислэгийн цаг агаарын тогтмол болон тусгай зориулалтын мэдээний коод FM 15–XV METAR, FM 16–XV SPECI	
2	Радарын инженер	Тоног төхөөрөмж	Радарын станц болон түүний үйл ажиллагаатай танилцаж, заавар журмуудыг уншиж судлах	80
			Радарын станцын нэвтрүүлэгчийн хэсэг	
			Радарын станцын хүлээн авагчийн хэсэг	
			Радарын станцын антены хэсэг	
			Радарын станцын сигнал процессор	
			Радарын станцад RESTART хийх	
			Радарын станцад үзлэг үйлчилгээ хийх	
			Дизель станцын бүтэц, ажиллах зарчим, техникийн үзлэг, үйлчилгээ хийх	
			Орчны зургууд	

3	Урьдчилан мэдээлэхийн инженер	Зураг мэдээ боловсруулах, цаг агаарын нөхцөлд дүн шинжилгээ хийх	Газар, өндрийн зургууд	80
			Ирээдүйн зургууд	
			Радиозондын мэдээ	
			Үүлний зураг	
			Аюулгүйн бүсийн өртөө, харуулын мэдээ	
		Мэдээ, мэдээллийг хүлээн авах, дамжуулах	Бүх төрлийн бодит болон урьдчилсан мэдээ хүлээн авах, дамжуулах	
			Хэрэглэгч байгууллагуудад цаг агаарын хоногийн болон 7 хоног, сарын урьдчилсан мэдээ	
		Нислэгт зориулсан бүх төрлийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээг боловсруулан гаргах, хэрэглэгчдэд үйлчлэх	Буудал орчмын богино, урт хугацааны урьдчилсан мэдээ FM 51-XV TAF	
			Районы урьдчилсан мэдээ	
			Чиглэлийн болон Угталтын урьдчилсан мэдээ	
			Өндрийн салхины урьдчилсан мэдээ	
			Суулт, хөөрөлтийн урьдчилсан мэдээ	
			AIRMET, SIGMET урьдчилсан мэдээ	
			Агаарын хөлгийн ажиглалтын мэдээ	
			Аэродром, аэродромын сэрэмжлүүлэг мэдээ	
			Салхины шилжлэгийн сэрэмжлүүлэг мэдээ	
			Зөвлөгөө	
			Зурагчилсан мэдээ	
			Дэлгэцийн мэдээлэл	
			Радарын үүлний мэдээлэл	

7.3 Мэргэжлийн ур чадвар хадгалах сургалт

- Энэхүү сургалт нь өмнөх шатны сургалтуудаар олж авсан мэдлэг, ур чадвараа шаардагдах түвшинд хадгалах, дээшлүүлэхэд чиглэсэн байна.
- Мэргэжлийн ур чадвар хадгалах сургалт нь мэргэшүүлэх болон давтан сургалтаас бүрдэнэ.
- ЦУОШГ болон бусад мэргэжлийн байгууллагуудаас зохион байгуулж буй мэргэжил дээшлүүлэх аливаа сургалт, онол практик, эрдэм шинжилгээний хурал, семинарыг давтан сургалтад тооцно.
- Давтан сургалтад гадаадын мэргэжил дээшлүүлэх сургалтыг тооцож болно.
- Сургалтын хөтөлбөр мэргэшлээс нь хамааруулж дараах сэдвүүдийг багтаасан байна.

Хүснэгт 3. Мэргэжлийн ур чадвар хадгалах сургалтын агуулга

№	Агуулга	Сэдэв		Цаг
1	2	3		4
1	Бодит ажиглалтын инженер, техникч	Цаг агаарын ажиглалт хийх	Цаг уурын элементүүдийн тоололт авах	40
			Нүдэн баримжааны ажиглалт хийх	
			Үүлний төрөл, ангилал	
			Цаг агаарын үзэгдлийн ажиглалт	
			RMK бүлгийг мэдээлэх	
			Олон улсын мэдээ солилцооны кодууд	
			AMHS мэдээ хүлээн авах, дамжуулах	

			МДС программ ашиглан мэдээ хүлээн авах, дамжуулах	
2	Радарын инженер	Радарын станцын хэвийн үйл ажиллагааг хангах	Linux үйлдлийн системийг судлах	40
			Iris программын тохиргоо болон боломжуудыг нарийвчлан судлах	
			Радарын сүлжээ, сүлжээний тоног төхөөрөмжийн бүтэц, ажиллах зарчим, тохиргоо, үйлчилгээ хийх	
			Дизель станцын бүтэц, ажиллах зарчим, техникийн үйлчилгээ хийх	
3	Урьдчилан мэдээлэхийн инженер	Нислэгийн цаг агаарын үйлчилгээнд ашиглах зураг мэдээллийг татан авч боловсруулах	Цаг уурын болон нисэхийн сүлжээгээр мэдээ хүлээн авах, дамжуулах	40
			Зураг мэдээ боловсруулах	
		Урьдчилсан мэдээ зохиох	Даралтын орны хувьсал, өөрчлөлт	
			Агаар мандлын фронт, фронтын анализ	
			Монгол орны аэросиноптик нөхцөл, түүний ангилал	
			Шилжилтийн улирлын цаг агаарын онцлогууд	
			Нислэгт аюултай цаг агаарын үзэгдлүүд	
			Радарын сүлжээ ба мэдээ ашиглалт	
			Борооны бөөн үүл, аянга цахилгааныг урьдчилан мэдээлэх	
			AIRMET, SIGMET мэдээний тухай	
			Агаарын хөлгийн ажиглалтын мэдээ	
			Аэродром, аэродромын сэрэмжлүүлэг мэдээ	
			Салхины шилжлэгийн сэрэмжлүүлэг мэдээ	
			Урьдчилсан мэдээ зохиолтод ашиглаж буй арга, үр дүн	
			Шинэчлэгдсэн заавар журам, кодоод орсон өөрчлөлт	
			Зөвлөгөө өгөх тухай	

7.4 Мэргэшүүлэх (ахисан түвшний) сургалт

7.4.1 Энэхүү сургалт нь өмнөх шатны сургалтуудаар олж авсан мэдлэг, ур чадвараа ахиулах, сайжруулах, үйлдвэрлэлд нэвтэрч буй сүүлийн үеийн техник технологи, арга зүйг эзэмшихэд чиглэсэн байна.

7.4.2 ДЦУБ, ОУИНБ болон гадаад, дотоодын бусад мэргэжлийн байгууллагаас зохион байгуулагдах мэргэжилтнүүдийн мэргэжил, мэдлэгийн цар хүрээг тэлсэн сургалт, харилцан туршлага солилцсон хурал, семинар, онол практик, эрдэм шинжилгээний хурал, мэргэжлийн уулзалт зэргийг мэргэшүүлэх сургалтад тооцно.

7.5 Сэргээх сургалт

7.5.1 Энэхүү сургалт нь 3 сар буюу түүнээс дээш хугацаагаар эзэмшиж буй эрхийн хүрээнд ажиллаагүй, мэргэшлийн үнэмлэхийн хугацаа дууссан, мэргэжлийн ур чадвараа хадгалаагүй ажилтны мэдлэг, ур чадварыг сэргээхэд оршино.

7.5.2 Сэргээх сургалтын хугацаа 7-14 хоног байх бөгөөд хөтөлбөрийн дагуу дадлагажиж, шалгалтад хамрагдана.

7.6 Тусгай сургалт

7.6.1 Энэхүү сургалт нь тухайн ажил үүрэгт хамаарах Албан тушаалын тодорхойлолтод заасан зайлшгүй хамрагдах сургалтууд хамаарна. Үүнд:

- a) Хууль эрх зүй
- b) Аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо
- c) Чанарын удирдлагын тогтолцоо
- d) Компьютер
- e) Монгол бичиг
- f) Гадаад хэл
- g) Хөдөлмөр хамгаалал
- h) Бусад

8. СУРГАЛТЫН ТӨРӨЛ, ДАРААЛАЛ

Нислэгт зориулсан цаг агаарын мэдээ, мэдээллийг боловсруулан гаргах, хяналт тавих, тоног төхөөрөмжийг ажиллуулах, үзлэг шалгалт хийх ажилтнууд нь дараах дарааллын дагуу сургалт, дадлагад хамрагдана.

Хүснэгт 4. Дотоод хяналт хариуцсан ажилтан

Дотоод хяналт хариуцсан ажилтны сургалтын төрөл, дараалал		
1 сар	1 удаа	2 жилд 1 удаа
Ажлын байрны танилцах дадлага	Чиглүүлэх сургалт	
- Хууль эрх зүйн баримт бичгүүд - Байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдолтой заавар, журмууд	- Чанарын удирдлагын тогтолцоо - Аудитор - Аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо - Заах арга зүй	- Урьдчилан мэдээлэх арга зүй
	Ажлын байран дээрх сургалт	
	- Урьдчилан мэдээлэх арга зүй - Байгууллагын журам баримт бичгүүд - Аудитын баталгаажуулалтын үйл явц	- Мэргэшүүлэх - Хөдөлмөр хамгаалал

Хүснэгт 5. Урьдчилан мэдээлэхийн инженер

Урьдчилан мэдээлэхийн инженерийн сургалтын төрөл, дараалал		
1 сар	1 удаа	2 жилд 1 удаа
Ажлын байрны танилцах дадлага	Чиглүүлэх сургалт	
- Хууль эрх зүйн баримт бичгүүд - Байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдолтой заавар, журмууд	- Агаар мандлын ерөнхий орчил урсгал - Агаар мандлын фронт - Цаг агаарын тоон загварчлалын хэрэглээ - Зайнаас тандан судлал, хиймэл дагуулын бүтээгдэхүүний хэрэглээ	- Урьдчилан мэдээлэх арга зүй

	Ажлын байран дээрх сургалт	
	- Урьдчилан мэдээлэх арга зүй - Мэдээлэл дамжуулах систем (AMHS, МДС) - Ажлын байрны автоматжуулалтын систем	- Хөдөлмөр хамгаалал

Хүснэгт 6. Бодит ажиглалтын инженер, техникч

Бодит ажиглалтын инженер, техникчийн сургалтын төрөл, дараалал		
1 сар	1 удаа	2 жилд 1 удаа
Ажлын байрны танилцах дадлага - Хууль эрх зүйн баримт бичгүүд - Байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдолтой заавар, журмууд	Чиглүүлэх сургалт	
	- Ерөнхий цаг уур - Цаг уурын хэмжил, ажиглалтын технологи - Үүл үзэгдлийн уялдаа - AWOS систем	- Бодит ажиглалтын технологи
	Ажлын байран дээрх сургалт	
	- Бодит ажиглалтын технологи - Мэдээлэл дамжуулах систем (AMHS, МДС) - Харьцуулсан ажиглалт хийх	- Мэргэшүүлэх - Хөдөлмөр хамгаалал

Хүснэгт 7. Радар инженер

Радарын инженерийн сургалтын төрөл, дараалал		
1 сар	1 удаа	2 жилд 1 удаа
Ажлын байрны танилцах дадлага - Хууль эрх зүйн баримт бичгүүд - Байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдолтой заавар, журмууд	Чиглүүлэх сургалт	
	- Радарын программ хангамж, үйлдлийн систем - Радарын сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн бүтэц, ажиллах зарчим	
	Ажлын байран дээрх сургалт	
	- Радарын станцад тохиргоо, техник үйлчилгээ хийх - Дизель станцын бүтэц, ажиллах зарчим, техникийн үйлчилгээ хийх	- Мэргэшүүлэх - Хөдөлмөр хамгаалал

Хүснэгт 8. Тоног төхөөрөмж хариуцсан инженер

Тоног төхөөрөмж хариуцсан инженерийн сургалтын төрөл, дараалал		
1 сар	1 удаа	2 жилд 1 удаа
Ажлын байрны танилцах дадлага - Хууль эрх зүйн баримт бичгүүд - Байгууллагын үйл ажиллагаатай	Чиглүүлэх сургалт	
	- Компьютер, сүлжээ программ хангамж - Цаг уурын хэмжих хэрэгслийн ажиллах зарчим	- Компьютер, сүлжээ программ хангамж
	Ажлын байран дээрх сургалт	

холбогдолтой заавар, журмууд	- Мэдээлэл дамжуулалтын сүлжээ, тоног төхөөрөмж - Мэдээлэл дамжуулах систем (AMHS, МДС) - Цаг уурын автомат станц - Тоног төхөөрөмжийн шалгалт тохируулга	- Мэргэшүүлэх - Хөдөлмөр хамгаалал
---------------------------------	--	---

9. ЦАХИМ СУРГАЛТ

9.1 Цахим сургалт явуулах үйл ажиллагааны хүрээнд багш, суралцагчид цаг хугацаа орон зайнаас үл хамааран суралцах боломжийг олгох, сургалтыг хүртээмжтэй түгээж, цахим (онлайн) нээлттэй сургалтын орчныг бүрдүүлэх, шалгалтыг цахимаар зохион байгуулахад баримтлах дэгийг тогтооход оршино.

9.2 Цахим сургалтыг онлайн программаар болон видео хичээл (видео хичээл, урьдчилан бэлтгэсэн файл) хэлбэрээр зохион байгуулж болно.

9.3 Цахим сургалт, шалгалтын материал тэдгээрийн нууцлал, бүртгэл, суралцагчдын үнэлгээг цаг тухайд нь цахим системд байршуулах болон бусад зохион байгуулалтын бүх асуудлыг хариуцна.

9.4 Сургалт зохион байгуулагч нь хичээл эхлэхээс өмнө дараах арга хэмжээг авсан байна. Үүнд:

- Сургалтад оролцох суралцагчдын нэрс, мэдээллийг бүртгэж баталгаажуулна.
- Сургалт явуулах лиценз бүхий программ хангамж болон бусад хэрэгслүүдийг бэлтгэж, цахим хичээлийн мэдээлэл, ашиглалт, хамгаалалтын аюулгүй байдлыг хангасан байна.
- Сургалтын хөтөлбөр болон сургалт явуулахаар сонгосон программын зааварчилгаа, гарын авлагыг багш, суралцагчдад цахимаар хүргүүлсэн байна.
- Хичээл заах багшийг суралцагч нарт хяналт тавих, хэлэлцүүлэг хийх гэх мэт бүх нөхцөл боломжоор бүрэн хангасан байна.
- Сургалт явагдах хугацаанд техник хэрэгсэл болон программ хангамж хариуцсан ажилтныг томилон ажиллуулна.

9.5 Цахим хэлэлцүүлэг (мэдлэг бататгах хичээл) зохион байгуулахад тавигдах шаардлага. Үүнд:

- Цахим хэлэлцүүлэг нь мэдлэгээ бататгахаас гадна асуудлыг олж харах, тухайн асуудалд оновчтой ойлгомжтой хариулт авахад нь туслах зорилгыг агуулна.
- Цахим хэлэлцүүлгийг хичээлийн сэдвийн хүрээнд зохион байгуулах бөгөөд асуулт асуух, хариулах, санаа бодлоо илэрхийлэх, дүн шинжилгээ хийх зэрэг бүтээлчээр мэтгэлцэх арга хэлбэрийг гол болгосон байна.

9.6 Багшийн хүлээх үүрэг

- Цахим сургалт явуулах программ хангамжийн зааварчилгаатай урьдчилан танилцсан байна.
- Сургалтын материал нь батлагдсан сургалтын хөтөлбөрийн хүрээнд тухайн хичээлийн агуулгыг тайлбарласан үзүүлэн, видео, файл хэлбэрээр бэлтгэж боловсруулсан байна.
- Сургалт явуулах техникийн бэлэн байдлыг хангасан байна.

- d) Суралцагчдаас үзсэн сэдвийн дагуу бататгах асуултыг сургалтын явцад асууж, ойлголтыг бататгана.
- e) Суралцагчийн ирцийг хичээл орсон тухай бүр хөтөлнө.

9.7 Суралцагчийн хүлээх үүрэг

- a) Албан болон нийгмийн сүлжээний (и-мэйл) хаягтай байна.
- b) Тухайн сургалтын хөтөлбөр, хичээл үзэх программ хангамж болон гарын авлагатай танилцсан байна.
- c) Сургалтад оролцоход тохиромжтой дуу чимээгүй орчин, камер, чихэвч, микрофон бүхий зөөврийн болон суурин компьютер, таблет, гар утас, интернэт сүлжээ (тасалдалгүй байх)-ний найдвартай ажиллагааг хангаж, урьдчилан бэлтгэсэн байна.
- d) Хичээл үргэлжлэх хугацааны туршид ажил хэрэгч хувцаслах, камераар дүрсээ тасралтгүй дамжуулах, гар утсаар ярихгүй, зүй бус үйлдэл гаргахгүй байх, хичээлд идэвхтэй оролцоно.
- e) Санал, асуулга, үг хэлэх тохиолдолд багшаас зөвшөөрөл авах.
- f) Танилцуулга хийх, асуулт асуух, хариулт өгөх, санал хэлэхээс бусад тохиолдолд микрофоноо хаалттай байлгана.
- g) Шалгалтын хуваарийн дагуу шалгалтад цахимаар болон биеэр ирж өгч болно.

10. СУРГАЛТЫН ҮР ДҮН

10.1 Анхан шатны сургалтаар хууль, дүрэм, журам, стандарт, агаарын навигацийн цаг уурын үйлчилгээний талаар мэдлэгтэй болсон байна.

10.2 Ажлын байран дахь сургалтаар хийх шаардлагатай ажил үйлчилгээг бүрэн хийх чадвартай болсон байна.

10.3 Мэргэжлийн ур чадавх хадгалах сургалтаар эзэмшсэн дадлага туршлага, мэдлэг чадвараа сэргээж дахин бие даан ажиллах чадвартай болсон байна.

10.4 Мэргэшүүлэх сургалтаар ур чадвараа ахиулж, сайжруулсан байна.

10.5 Тодорхой сэдвүүдээр заасан тусгай сургалтаар тухайн чиглэлээр эзэмших ёстой мэдлэг, чадварыг олж авсан байна.

10.6 Анхан шатны сургалт, ажлын байран дахь сургалт, мэргэшүүлэх (ахисан түвшний) сургалт, давтан сургалтад хамрагдсан суралцагчдад гэрчилгээ олгоно.

11. АЖИЛТНУУДЫН УР ЧАДВАРЫН ҮНЭЛГЭЭ

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд, Сангийн сайдын хамтарсан 2023 оны А/421, А/115, А/170 тушаалаар батлагдсан "Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагчид ур чадварын нэмэгдэл олгох шалгуур үзүүлэлт, хэрэглэх журам"-ыг дагаж мөрдөнө.

12. ШАЛГАЛТ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ

12.1 Хүндэтгэх шалтгаанаас бусад тохиолдолд суралцагч сургалтад хамрагдаагүй тохиолдолд цагийг тасалсанд тооцох бөгөөд ирцийн 80 хувь нь хүрээгүй тохиолдолд сургалтад хамрагдсанд тооцохгүй ба шалгалтад оруулахгүй.

12.2 Шалгалтын явцад дараах зүйлсийг хориглоно. Үүнд:

- a) Бусдаас хуулах, эсхүл ямар нэгэн мэдээллийн эх үүсвэр ашиглах;
- b) Шалгалтын үед бусдын дэмжлэг авах;
- c) Шалгалтын материалыг гадагш авч гарах, бусдад дамжуулах;
- d) Бичлэг хийх, зураг дарах;

Эдгээрийг зөрчсөн шалгуулагчийг шалгалтад тэнцээгүйд тооцно.

12.3 Анхан шатны болон ажлын байран дахь сургалтын дараах шалгалт

12.3.1 Анхан шатны болон ажлын байран дахь сургалт дууссанаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор багтаан шалгалт авна.

12.3.2 Хэлтэс, нэгж хариуцсан албан тушаалтнууд шалгалт авах хугацааг дадлагажигчид урьдчилан мэдэгдэнэ.

12.3.3 Ажлын байран дээр авах шалгалт нь бичгээр болон ярилцлага гэсэн хоёр хэлбэрээр явагдана.

- a) Шалгалтын дундаж үнэлгээ 80 хувь ба түүнээс дээш байвал дадлагажигчийг тэнцсэнд тооцно.
- b) Шалгалтын дундаж үнэлгээ 65-79 хувь байвал дадлагын хугацааг 40 цагаар (ажлын 5 хоног) сунгаж дахин шалгалт 1 удаа авна.
- c) Шалгалтын дундаж үнэлгээ 65 хувиас доош байвал дадлагажигчийг тэнцээгүйд тооцно.

12.3.4 Шалгалтыг хэлтэс, нэгж хариуцсан албан тушаалтнууд бүрэн бүрэлдэхүүнээрээ авсан тохиолдолд хүчинтэй гэж үзнэ.

12.4 Цахим шалгалт

- a) Шалгалтын товыг шалгалт авахаас 5 хоногийн өмнө мэдэгдэнэ.
- b) Цахим шалгалтад өөрийн мэдээллээ оруулж, эхлэх командаар шалгалт эхэлж, дуусах командаар шалгалт дуусна. Мөн цахим шалгалтын хугацаа дуусахад шалгалт автоматаар дуусна.
- c) Шалгалтын үнэлгээ шууд, шууд бус гэсэн хэлбэртэй байж болно.

12.5 Үнэмлэхжүүлэх шалгалт

12.5.1 Үнэмлэхжүүлэх шалгалтыг ЦУОШГ-ын даргын тушаалаар томилогдсон ажлын хэсэг цахимаар болон танхимаар зохион байгуулна.

12.5.2 Томилогдсон ажлын хэсэг нь:

- a) Шалгалтын багц асуултыг бэлтгэнэ;
- b) Шалгалтын сэдэв, олон хувилбарт багц асуулга (тест)-ийн санг байнга баяжуулах ба түүний нууцыг чандлан хадгална;
- c) Шалгалтын үр дүнд шинжилгээ хийж, шалгалтын сэдэв олон хувилбарт багц асуулга (тест)-ийн материалыг чанаржуулан, оновчтой болгох арга хэмжээ авна;
- d) Шалгалтын материалыг дүгнэнэ;
- e) Шалгалтын үр дүнтэй холбоотой материалыг бүрдүүлж архивд хадгална.

12.5.3 Шалгалтын материалыг томилогдсон ажлын хэсэг боловсруулах бөгөөд ИНЕГ-аар хянуулж, НЦУТ-ийн дарга баталсан байна. Шалгалтыг тестээр авах бөгөөд 50 асуулттай, хариултыг 4 хувилбараас сонгоно. Шалгалтын үргэлжлэх хугацаа 60 минут.

12.5.4 Урьдчилан мэдээлэхийн инженерийн доод босго оноо 80%, бодит ажиглалтын инженер, техникчдийн доод босго оноо 74% буюу түүнээс дээш үнэлэгдсэн шалгуулагчид мэргэшлийн үнэмлэх олгогдоно.

12.5.5 Шалгуулагч нь эхний шалгалтаар доод босго онооноос доош үнэлгээ авбал 3-7 хоногт багтааж давтан шалгалт авна.

12.5.6 Шалгуулагч нь дахин шалгалтад хангалтгүй дүн үзүүлбэл мэргэшлийн үнэмлэх олгохгүй.

13. МЭРГЭШЛИЙН ҮНЭМЛЭХ ОЛГОХ

13.1 Олон улс болон орон нутгийн нисэх буудлын цаг уурын үйлчилгээ үзүүлж буй урьдчилан мэдээлэхийн инженер, бодит ажиглалтын инженер, техникчдэд мэргэшлийн үнэмлэх олгоно.

13.2 Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын ажилтнуудаас шалгалт авах, үнэмлэх олгох үйл ажиллагаанд Иргэний нисэхийн ерөнхий газраас хяналт тавьж, Цаг уур, орчны шинжилгээний газраас олгоно. Үнэмлэхийг 3 (гурав) жил хүртэлх хугацаагаар олгоно.

13.3 Мэргэшлийн үнэмлэхгүй аливаа хувь хүнийг нисэхийн цаг уурын үйлчилгээ үзүүлэхийг хориглох бөгөөд үзүүлсэн тохиолдолд холбогдох байгууллагуудын дарга, захирал нарт хариуцлага хүлээлгэнэ.

13.4 Үнэмлэхийг дараах мэргэшлүүдийн чиглэлээр олгоно. Үүнд:

- a) Нислэгт цаг агаарын урьдчилсан мэдээгээр үйлчлэх
- b) Нислэгт цаг агаарын бодит ажиглалтын мэдээгээр үйлчлэх

13.5 Үнэмлэх нь дараах мэдээллүүдийг агуулсан байна. Үүнд:

- a) Үнэмлэхийн дугаар
- b) Тушаалын дугаар
- c) Эзэмшигчийн овог, нэр
- d) Цээж зураг
- e) Ажиллах эрх, ангилал
- f) Үнэмлэхийн хүчинтэй хугацаа
- g) Олгосон албан тушаалтны нэр, гарын үсэг, тамга, тэмдэг
- h) Олгосон огноо

13.6 Мэргэшлийн үнэмлэх олгогдсон ажилтанд Нислэгийн цаг уурын төвийн Мэдээлэл дамжуулах систем (МДС)-д нэвтрэх эрх өгнө.

14. ҮНЭМЛЭХИЙГ ХУРААХ, ТҮДГЭЛЗҮҮЛЭХ, ЦУЦЛАХ

14.1 Үнэмлэх эзэмшигч нь ажлаас гарсан, өөр байгууллагад шилжин ажиллах болсон эсхүл үнэмлэх хүчингүй болсон тохиолдолд хурааж авна.

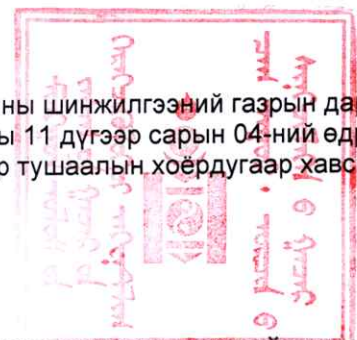
14.2 Үнэмлэхийг түдгэлзүүлсэн, хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд хүчин төгөлдөр байна.

14.3 Үнэмлэх эзэмшигч нь хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар шалгалтад ороогүй, технологийн алдаа давтан гаргасан, 13.6-д заасан эрхийг санаатайгаар бусдад ашиглуулсан бол үнэмлэхийг түр түдгэлзүүлнэ.

14.4 Үнэмлэх эзэмшигч нь эрхэлсэн ажилдаа хариуцлагагүй хандсаны улмаас нислэгийн саатал зөрчил гаргасан, төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээнд харш үйл ажиллагаа явуулсан бол цуцална.

----oOo----

Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын даргын
2025 оны 11 дүгээр сарын 04-ний өдрийн
А/236 дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР

№

Зураг

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗРЫН
ДАРГЫН 20.. ОНЫ ... ТУШААЛААР

..... ОВОГТОЙ

**НИСЛЭГТ ЦАГ АГААРЫН
УРЬДЧИЛСАН МЭДЭЭГЭЭР
ҮЙЛЧЛЭХ**

“МЭРГЭШЛИЙН ҮНЭМЛЭХ”
ОЛГОВ

/Хүчинтэй хугацаа: 3 жил/

ДАРГА

20.. оны сарын өдөр

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР

№

Зураг

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗРЫН
ДАРГЫН 20.. ОНЫ ... ТУШААЛААР

..... ОВОГТОЙ

**НИСЛЭГТ ЦАГ АГААРЫН БОДИТ
АЖИГЛАЛТЫН МЭДЭЭГЭЭР
ҮЙЛЧЛЭХ**

“МЭРГЭШЛИЙН ҮНЭМЛЭХ”
ОЛГОВ

/Хүчинтэй хугацаа: 3 жил/

ДАРГА

20.. оны сарын өдөр

Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын даргын
2025 оны 11 дүгээр сарын 04-ний өдрийн
А/236 дугаар тушаалын гуравдугаар хавсралт

Нислэгийн цаг уурын мэргэшлийн үнэмлэх
олгох Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн

Ажлын хэсгийн дарга:	Нислэгийн цаг уурын төвийн дарга
Гишүүд:	НЦУТ-ийн Мэдээлэл, үйлчилгээний хэлтсийн дарга
	НЦУТ-ийн Аюулгүй байдал, чанарын менежер
	НЦУТ-ийн Аюулгүй байдал, чанарын хяналтын ахлах мэргэжилтнүүд
	НЦУТ-ийн Нисэхийн цаг уурын бодит ажиглалтын үйлчилгээний хэсгийн дарга
	НЦУТ-ийн Сүлжээ мэдээллийн технологийн инженер
	НЦУТ-ийн Орон нутаг хариуцсан ерөнхий инженер
Нарийн бичгийн дарга:	НЦУТ-ийн Захиргаа, санхүү, аж ахуйн хэлтсийн дарга бөгөөд хүний нөөцийн менежер

----ooOoo---